

Յ Է Լ Ե Ք

ՄՈՒՍԱՎՎԵՐ

ՐԻՍԱԼԷՅԻ ԻԼՄԻՅԷ, ԷՏԷՊԻՅԷ, ՍԱՆԱԻՅԷ, ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ, ՇԻՔԵԱԵԷ ՎԷ
ՄԷՊԱՀԻՍԻ ՄԻՏՖԻՏԷՅԻ ՍԱԻՐԷ

Ա.Լ.Է.Մ. ՊՈՒՆԻ

Պիր գուրուլմուշ բանաերի տիր, հէֆթի քիշվեր¹ սու պէ սու,
Քիմի ալըր քիմի սաթար, հէր պիրինտէ պիր արզու,
Քիմիսինէ լանէյի² ճուղտ³, պագիսինէ րէնճի մէվթ,
Քիմի տէր էյ . . . պիվէֆա եուրթ, քիմի հէյ հա' . . . ալէմ պու:

Քիմի օյնար քիմի սըչրար, իտէր բէրվագ պալեաթէր⁴,
Նէչէլէրի մաղտուր մէնքիւպ⁵, քիմի տէօքէր մա խուն⁶ թէր,
Քիմիսինէ Ըստիւքս⁷ կէօլիւ, եա ճիսիրի⁸ մուզատտէր,
Քիմինէտէ տէշթի⁹ պէհիշթ¹⁰, կիպի սահրա ալէմ պու:

Քիմի մահմուլ¹¹ պարը¹² կիրան¹³, պէլի պիւքիւք սէրսէրի,
Քիմի սէրվէթ սաման¹⁴ տէեու, իհրազ էթմիշ քէտէրի,
Քիմի եանար էվլատ իչուն, կէշմէզ էլէ էսէրի,
Պագիսի տէ քէսրէթինտէն, տէհշէթ էֆզա¹⁵ ալէմ պու:

Քիմի պուլուր պիլմէզ գատրին, օլսա պիլէ Բէլիյար¹⁶,
Քիմինի տէ պաղչէյի կիւլ, տախի իտէր տիլֆիկեար¹⁷,
Քիմի պուլմագ իչուն արար, զամ ու միհնէթ ու էքտար¹⁸,
Քիմի տէրտին պիլա իսղա, սիւրէր սէֆա ալէմ պու:

Ֆանի տիւնեա ճէլէր կէօրտիւ, ճէլէր օլտու քիւն ֆէ քիւն,
Նէ' սէրվէթլէր ճէ' գուտրէթլէր, օլամատը պագը չուն,
Էյ ազիզիմ պու ֆանիտէ, իսթէրսէն օլ էֆլաթուն¹⁹,
Ձի' չարէ տիր պիր կիւնտէ սէն, օլուրսուն լա²⁰ ալէմ պու:

¹ Եէտի իզլիմ: ² Եուվա: ³ Պայգուշ Նէվինտէն Նուհուսէթլէ եանի ֆէնալըզ

ԱԼԷՄ ՊՈՒ ԵԱ՛

Պու ալէմոտ հէր պիրիսի պիր մէս-լէք ու մէշրէպտէ պուլունան ինսան-լարըն ահվալ ու աթվարընա նազար օլունտուզ Կա «Աշէմ պու եւն» տէնիլ-մէսի եզպէրի զէպան օլմուշ իսէ տէ, պու թաապիրտէն իսթիսրաճ օլունա-ճազ մանայը հագիդի նէ տիր, վէ ինսան գըսմընըն հանկը ահվալը տըր քի «Աշէմ պու եւն» տէտիրթտիրի, իշթէ մէվզուի պահսըմըզ պու խու-սուս օլունազ տըր:

Քիւթպի մէշահիրի իւտէպատաճ օ-գունաուզունա կէօրէ, աթիգ Եունա-նիլէրտէն Գիմկըրիտուս նամ շտիր, ահ-

իմա իտէր տէմէքլէ մէշուր գուշըրտան պիր նէվի: ⁴ Փէք Եիւքսէք: ⁵ Հալտէն տիւշմիւշ միւքէտտէր: ⁶ Գան: ⁷ Ստուգ-եան լիճ, էսքի փութրէրէսթլէրին գաւ-լինճէ ճէհէնէմ եօլունտա զանէթ մէք-րուհ գօգուլու պիր կէօլ օլուպ, ճէհէն-նէմիլէրէր Պըղըրտոնուն բէնչէսին թէս-լիւմ էթմէք իւզրէ, Քարօնդ նամընտա պուլունան վէ կէճէ էվլատը տէմէք օ-

վալը ալէմի պիր օեունճազ հիւքմիւ-նէ գօեարազ, կէրէք միւճիւպիւ սու-րուր ու հուպուր օլսուն, վէ կէրէք պաիսի հիւզն ու քէտէր պուլունսուն հէր պիր շէյ իչուն իսթիհզաքեարի սիւրէթտէ կիւլէր, վէ Երակըրտուս իսէ պիւքս ահվալը մէղպուրէտէն ա-լահը թէսէլլի գապուլ էթմէզ պիր էլէմ ու քէտէր իչինտէ Եանար թիւ-թէր իմիշ:

Էկէր էվլալտէ կէօրիւպտէ խաթըր-տա սագլահանլար վար իսէ, պու ի-փատէ իւզէրինէ տէր խաթըր էթսէ-լէր կէրէք տիր քի, հարիգտէն մու-գատտէմ իսկուտարըն Սէլամիյէ մէյ-խանէլէրինին պիրիսինտէ, վէ իչ գա-փուսու իւզէրինտէ պիր աթիգ բէսիմ վար ըտըքի, պուտա միւմաիլէյհու-մանըն ահվալը մէշուհէլէրինի տիկէր պիր սիւրէթլէ իմա գըլար ըտը:

Մէղպուր բէսիմ, գարըր գարըրեա եազըմըշ իքի ատէտ քիւրէյի արզ օլուպ, պիրիսինին իւզէրինէ պէզա-նէթ շիշման վէ ըզպանտուտ, վէ իա-րիգ իւլ ատէ արսըզ օլտուլու լէհճէ-սինին գըզըւըզը իլէ թապր ու հա-րաքէթինին բէրվասըզըրնտան մէշ-հուտ պիր ատէմ պինտիրիլիշ, վէ գօեունտուլու տէրէսի գըրմըզը գալ-փազ արգասընա տիւշմէք տէրէճէ-սինտէ պաշընը Կօգարը գալարըրպ-տա, ազըրնը բուզիկեարա վէրմիշ օլ-

լան գանըգճը, պու կէօլտէն կէշիրէրէք կէօթիւրիւր իմիշ: ⁸ Քէօրիւ: ⁹ Ե-զիւսեան գաշտ, ճէննէթ սահրասը: ¹¹ Եիւքլիւ: ¹² Աղըրըզ: ¹³ Աղըր: ¹⁴ Չէն-կինլիւ: ¹⁵ Տէհէթ, վէ տէրտ արթըրըճը: ¹⁶ Ճէհէնէմ վէ զէնկինլիւ իւհը օլան Պըղըրտոնուն պիր տիկէր իմի: ¹⁷ Գալ-պէն մահզուն: ¹⁸ Քէտէրլէր: ¹⁹ Պըլատոն Ֆէյլէսօֆ: ²⁰ Եօգ:

տուղու, վէ էլլնտէ պիր չօմագ պու-
լունտուղու հալտէ, տիւնեանը տա-
վուլ էտէրէք պասըպ տէօքմէքտէ,
վէ օպիր էլլնի իսէ, իշարէթ փար-
մազը աչըգ վէ տիկէրլէրի եուսուգ
օլարագ պիր շէյ կէօսթէրիեօր կիպի
գալտըրըշնա, վէ գաշարը եօգարը
ալընըպ տա աղընըն գըմըլտանընը
թարզընա նազարէն իսէ «հէյ... հէյ...
տէմտէ պու տուր, դամտէ պու» տէ-
եէրէք հիչ պիր շէյ իշին ֆիւթիւր
վէ իշթիրաղ էթմէմէքտէ պուլուն-
տուղու հիսս օլունուր իտի:

Օ՝ պիր տիւնեանըտա պիր գուրու,
վէ զաիֆ հէրիֆճէյէզ սըրթլամըշ, վէ
եիւքիւնիւն պիւեիւքիւնիւնէ նիս-
պէթլէ քէնտիսիսին չէլիմիզլիյինաէն
նաշի, գէվալլընըն պէլի իքի գաթլան-
մըշ օլտուղու թագտիրտէ, թըսըլա-
եարագ ինիլէեէրէք, վէ սանըրսընքի
եիւզլէրինտէն աշաղը գան թէր տէօ-
քէրէք վէ «ահ... ֆէլէք» տէեէրէք
կիպի, թաշըմագ չապասընտա օլտու-
ղու կէօրիւնիւր իտի:

Վագաա պունլարըն իւզէրինտէ
«սիւնեաւա պիւնէն վէ սիւնեաւա կէօ-
թիւրէն» իպարէլէրինտէն պաշգա շէյ
եազըլը տէյիլ իտի իսէ տէ, հէր սէյր
էտէնին մութլագ սիւրէթտէ «Աշեւ
պու եւն» ճիւմէսինի զիքը էթմէմէսի
միւմքին օլամագ ըտը:

Թագրիպէն պունտան օթուղ սէնէ
գատար ագտէմ, մէզքիւր մէյիսանէ-
տէ պիթթէսաաիւֆ պու իքի ըէսիմի
կէօրիւպ, վէ միւթէհայեիրանէ աթֆը
նիկեաւ հէթմէքտէ իքէն, արգամտան
«չօճուղում կէօրտիւյիւն ըէսիմ փէք
թուհաֆընա մը կէթտի» տէեու պիր
սէս ալարագ, տէօնտիւմքի, մէյիսա-
նէ տէսթիկեաշընա եագըն պիր թահ-

թա սօֆրա պաշընա գուրուլումշ օլան,
վէ պիր թարաֆտան եարըմ էնտաղէ
պօեուստաքի չուպուղունու թէլլէն-
տիրտիյի սըրտաա, տիկէր թարաֆ-
տանտա գըթա շիշէսինտէն գատէհի-
նի տօլտուրմագտա պուլունան, պիր
գըրանթա վէ գօլու հաճիլի իթթիեար
ըմըշ սէսին սահիպի:

Էվվէթ հաճի պապա տէտիմ, փէք
թուհաֆըմա կէթտի պու ըէսիմ:

«Չօճուղում տէտի, պէ թէքրար
գըրանթա, պու ըէսիմին պիր հիքեա-
եէսիտէ վար անը տիյնէսէն նէ եա-
փաճագսըն, էօյլէ պիր հիքեաեէ քի
պու ալէմտէ քիմսէնին գուլագընա
կիրմէզ:»

Աճաիպ... նէ հիքեաեէ օլուեօրքի
քիմսէնին գուլագընա կիրմէսին, պէս
պէլի մաագուլ պիր շէյ օլմամալը տըր
տէտիմ:

«Խայըր խայըր... տէտի իթթիեար,
էօյլէ պիր հիքեաեէ քի, սըրֆ էտէպ,
վէ ֆագիլէթէ տաիր պինագիր գըսսէ
տիր, լաքին չի չարէ... շիմտի էօյլէ
սէօզլէրի քիմ տիյնէր, վէ հէմ տէ
պիր թագըմ պույնուղու գուրտու-
լարա գարըշ օլտուղու ճիհէթլէ սէր-
պէսթճէ սէօյլէեէ պիլիւրմիսին...»

Էօյլէ պիր գըսսէյի էտէպիյէ օլ-
տուղու հալտէ նէտէն կէլա տըր քի,
իֆատէսինէ սէտտի պէնտի միւմա-
նաաթ էտիլէ պիլսին, հաճի պապա
տէեու թէքրար սօրմամտա,

«Ահ... Էվլատըմ, տէտի. պուն-
տան իւշ տէհը Էվվէ Ֆըրանսա ալիմ-
լէրինին ահվալը տէհէթ իլթիմալինի
պիլսէն, պու սէօզլէ թէաճճիւպ չէք-
մէզսին, օ կիւնիւն հիւքմիւնտէ օ գէ-
վալլըլարըն իլմ ու գէքեալէթլէրի
եիւզիւնտէն գալպէն տիւշար օլտուղ-

լարը իզթիրապը լաեռհասանըն, վէ չէթաիթէրի էնվաի րէնճ ու ճէղանըն թըպգըսը պու կիւնքի կիւն միլէթի-միդտէ թէք թիւք թիւրէեէն ալիմէր հագգընտա տախի պաշլամըշ տըր. տէմէք տիր քի պու տէհրին միլէթի-միդ մուալլիմէրի, օ ալիմէր սըրա-սընտա, վէ միլէթիմիդ իսէ իւչ եիւզ սէնէ էվիէլին փըրանսըղլարը թար-ղընտա տըր:

«Շիմտի սանա շու գատարընը ան-նատաեըմքի, պու հիքեաեէնին նէ-թիճէյի մէֆհումու չօգլարընըն եիւ-ղիւնաէ օլան մանէվի մասկէյէրի գալ-տըրըպ, հէր քէսի հէեէթի աալլիյէ-սիլլէ կէօթէրմէք ճիհէթինէ մուալլէգ տիր: Իմտի չիմտիլէրտէ պունա քիմ-սէ րաղի օլմըր մու... խուսուսա քի սէ-պիւքմէեալ էհալիեէ թագլիտի ճիտ-տի տէեու եութաուրմագ աղմիւնտէ կէզէն, վէ օ եիւղտէն իսթիֆատէ իտէն թագըմլար...»

Արթըգ կէթ պունտան զիեատէ-սինի քէնտի քէնտինէ թէֆէքքիւր էթ» ճէվապըյլա սէօղիւ քէստի:

Հաճի պապատա կէրչի ճան ալըր ոէօղ օլտուղու րէվիլի իֆատէսինտէն աննաշըլմագտա իտի իսէ տէ, պիր աղ տահա գուրճալաշտըրարագ հի-քեաեէեի նագլ էթտիրմէք պապինաէ օլան արգըմուղա, հէրին զայրը միւ-սաիտ օլտուղու իլէ պէրապէր, պիր թարաֆտան տա չագըշտըրմագտա պուլունմասը հաիլ օլտուղունտան, պիգաէ զարուրի սիւքիւթ էթմիլ իտի իսէք տէ, մէրագը պիր գաթ տահա արթըրարագ կէլիպ կէթմիլ իտիք:

Մէգքիւր հիքեաեէնին մէֆահիմի ինթաճիյէսի օլմագ իւզրէ, պիր թա-գըմ ինսանլարըն եիւզիւնտէ օլան մա-

նէվի մասկէ թաապիրինտէն հէր քէ-սին ահվալը հագըգէսինի սէթր էտէն արգը ֆիշայը գահիլի աննաշըլտա-ղընտան, վէ մէգքիւր մասկէլէրին րէֆ էտիրմէսի տախի, ահվալը ալէմի տէրք վէ քէշֆ էտէպիրմէքլէ գապիլ օլա-ճաղը կիպի, զիքը օլունան «Անէմ պու են» ճիւմէսինտէքի րուհ, քէշֆիեա-թը մէզպուրէ սէմէրէսի օլաճաղըն-տան, թէվիհի մէսէլէ թապիլի պու նօղթաեա ինհիսար իյլէմիլ տիր:

Մէսքիւն պուլունտուղունուղ տիւն-եաեը, պիր ճէսիմ թէաթըօ աուտ է-տէր իսէք, օեունլարընը ահվալ վէ ավարըզաթը զէմանիյէեէ, օեունճու-լարընը պալեաաէ պէեան օլունան մասկէլի ինսանլարա, վէ սէեիրճիլէ-րինի իսէ ալամը միւլթէլիֆէեէ թէշ-պիհ էթմէմիլ իճապ էտէճէք տիր:

Մալիւմ օլտուղու իւզրէ թէաթըօ օեունճուլարը քէնտի լուպիեաթընը պաշա չըգարմագ իւզրէ հէր նէվի հէեէթ, վէ գըեաֆէթէ կիրմէքիք մէճպուրիեէթի ալթընտա պուլուն-տուղլարը միսիլիւ, տիւնեա օեուն-ճուլարը տախի, հուսուլու մագասիտ ու մէթալիպ պապինաէ նէվ պէ նէվ մասկէ իսթիմալինէ ճիւրաթ, վէ մու-վաֆֆապիեէթ ճէ իսէ օ ճիհէթլէ քէս-պի ֆուրսաթ էտէրլէր:

Չունքի հէր պիր մաթլուպուն հու-սուլու, մէզիեէթ իլէ մատտի մանէվի գուտրէթէ, վէ պաշըճա սէրվէթէ միւհթաճ պուլունտուղունու հէր քէ-սին թէսիմտէն պաշգա չարէսի օլմա-տըղը հալտէ, նէչէլէրի անլէրճէ օլան մուվաֆֆապիեէթին սուուպէթինի, թագլիտլէրինի իսթիմալ թարիդի իլէ թէսիլ, վէ անլէրին ճիտաի խաաի-եէթլէրինի սուրի կէօթէրիլլէր իլէ

Թահսիլ էյլէմէք, վէ պու վէճհէ միւֆթ շէրէֆլէ Թէշէրրիւֆ էթմէք իսթիլապքեարանէլիյի չապասընտա կէզէրլէր:

Պինապէրին պու միսիլուլէր շարլաթանճա սէօյլէնիլէր, կէօղ գամաշորըրճը նիւմանիլէր, վէ հէր շէյէ ազըլ եէրտիրիլէր, վէ քէսիլէր պիլիլէր զաֆլէթի սաեէսինտէ էֆքեարը ումումիյէ իւզէրինէ ֆիզուլի Թէէսիւր իլլէթմէքտէ, վէ նազարը րազպէթի ավամըն պիրէր զասիպի հիւքմիւնտէ տիրլէր:

Իլթէ պու սընըֆտա պուլունանլարըն մասկէլէրի, սուրի շէյլէրի ճիտտի կիպի եուլթաուրմագլըզ մէքէրինին չէվրիմինտէ օլան էլ չափուգլուզլարը օլուպ, վէ ճէրպէզլէրինտէ իսէ, օ տէրէճէ գուվվէյի ճագիպէ վարտըրքի, Թէէսիրաթը վազասսը լաէն գաթի սէյիրճիլէրին կէօղլէրինի սիհլըլմէյէ, վէ քէնտիրլէրինին իսէ, մէսթուր պուլունտուգլարը մասկէալթընտա հէր նէվի խաեալղիլճիլիյի իճրա էթմէյէ մէտարը քեաֆի օլմագտա տըր:

Նիշուն քի հէր շէյին Թագլիտինի ճիտտիրինտէն, վէ զահիրիսինի պաթընիսինտէն Թէֆրիգ իշուն պիր միլի Թէրազուլի մանէվի օլան մուգաեեսէ իգթիզա էտիպ, վէ պունուն հագըգիսիտէ գուվվէյի մէտըքէտէն մուհասսալ օլմագլըզ կէլիւր իսէ տէ, նէյէ տէֆա, վէ չօղլարընտա իշպու մուգաեեսէ նօգթայը նազարընա Թէխայեուլաթ մանի վէ հաիլ օլարագ, կէօլկէեի ասընտան պիւեիւք կէօթէրտիլի վազը, վէ անըն իշուն ինսանլարըն էքսէրիսի մէզիեէթէ տաիր օլան խասաիսին ասընը ֆարգ էտէ-

մէեէրէք կէօլկէսինին արգասընտան կէթմէյէ Թասալի տիր, զիրա հէր առէմտէ կէօղ վէ գուվվէյի պասիրէ մէյճուտ տուր ամմա, չօղլարընտա գուվվէյի միւֆէքքէրէնին ֆըգտանը մէշհուտ տուր:

(Գոսսուրու պաշեւա)

ԳԱՅՍԵՐԻՅԷՆԻՆ ԱԹԻԳ ԳՕՃԱՊԱՇԸԼԸԸԸ

Պիրիսնի նիւսիսէսէն սեվաւ (սաւիֆի 15)

Պուրատա մէգքիւր Գալապաղլարըն հալինի սիրազ իզահ էթմէք լազըմէտէն տիր. չէօյլէ քի տիւնեանըն հէր Թարաֆընտա էմալլարը մէվճուտ պուլունտուզու կիպի, Գոյսէրլիյէնին տաիսի աշգըեա կիւրուհունուն քեար ու քիսպի, զասպ վէ սիրգաթը էմլալ վէ էշեա, վէ հէթքի ըրզ վէ ճէրհ վէ գըթալ կիպի ահվալը ճանիեէյի մէզմումէ իլէ իլթիլալտան իպարէթ օլուպ, իլթէ մէգքիւր Գարապաղլարտա, չէգալթիւն հէմ էնվաիսի իճրա էթմէք, վէ հէմտէ պիլինիպ տէ բէնշէյի միւճագաթը հիւքիւմէթէ տիւլմէմէք իւզրէ, սագալ եա սըեբըլաընը գալըն եաշմագ իլէ սէթր իտէրլէր, վէ քիւքիւլէթասըզ ուզուն վէ սիեահ ապալարընը սաշլարընտան ալարագ սոյլարընա պէրապէր պիւթիւն վիճուտլարըլա պիւրիւնիւրլէր իտի:

Ըխթաիօթուն գաեալար իւզէրինէ սաըըըալ, վէ վաղթինէ վէ մէվսիմինէ կէօրէ Թէպտիլի բէնկ վէ հէեէթ իտէրէք, վէ քէնտիրիսի գաեալար իւզէրինտէ հասլ օլան պիր նէվի չիւմ կիպի կէօսթէրէք իւզէրինէ կէլէն հայվանլարը ալաւտըզ կիպի, Գարապաղլար տաիսի սիր չըգմա ալթընա եախօտ քէօշէ պաշընա, վէ տօնէմէճլի զօգաղլարըն պիրիսինին փուսու Թարաֆընա պալեատէ Թասարիֆ օլունան հէեէթլէրի իլէ եասլանըպ, վէ եիւզլէրինի տուվարտան Թարաֆա չէվրէրէք

սիր աղաճ քիւթիւյիւ սիրիմի ալըպտա
պէքլէմէլէրինտէ, գէվալը կիճէ եօլճու-
լարը իւզէրլէրինէ վարմաեընճա տիւշման
օլտուղունու աննաեամապ, վէ սիր տէ-
ֆա եադաեը էլէ վէրտիքտէն սօնրա,
սօեուճուպ սօղան օլմատան գուրթուլա-
մազ ւտը:

Վէ էն դարիս կէրիտէ, պու չիքեար-
լար էլէ կէչէր կէչմէզ իլք մուամէլէ պի-
չագ թէհտիտի իլէ աղըզլարընա փա-
մուգ, եախօտ սիր եաղլըգ թըգամագ
օլտուղունտան, էն պահատըրլարընըն
սիրլէ սէս չըգարմասը գապիլ օլմամազ
ւտը:

Պու Գարապալըլար, չօգ տէֆա րէ-
ֆիգլէրի իլէ պէրապէրճէ ավա չըգըպ,
վէ սիրէր մէրքէզ թափուլաեարագ, բէն-
չէլէրինէ տիւշէն ավը գօլայ թարիգլէ
հագլամագ իչուն, էվվէլինտէն պէյնլէ-
րինտէ գարարլաշտըրըմը օլան, սիր ըս-
լըգ իշարէթի գալտըրըմասըլա անը վա-
հիտտէ սիր արանա թօփլանըրլար ւտը:

Իմտի եօգարլտա պէեան էթտիյիմիզ
կիւնիւն եարը կիճէսինտէ, էքսէրիեա
գար եաղտըգտան սօնրա վագը օլտու-
ղու կիպի, կէօյ եիւզիւնտէ փարա գա-
տար սիրլէ պուլուլթ գալմամը, վէ թէք-
միլ տէյիրմիլյի իլէ փարլանեան մահիթա-
պըն, չապլարընա հաիլ օլմատըղը եըլ-
տըզլար իլէ պէրապէր սաչտըղը սիմ
րէնկիլի պիեա իլէ տէյունի մէմէքէթ սիր
րիւշանըգ պաղլամը, վէ քէվէք գար-
լարըն արասընտա մախլուլթ լաեուհսա
ճինկի թանէլէր իսէ, մահիթապ կէօլկէ-
սինի աքս էթտիրէրէք հէր պիրիսի պիրէր
էլմաս խուրտէլէրի կիպի չիզկի չիզկի զի-
եալար սաչմը իսէ տէ, գարլարըն քէս-
րէթինտէն, վէ գուրու աեազըն չիտտէ-
թինտէն հէր քէս խանէսինէ չէքիլմիլ օլ-
տուղու ճիհէթլէ մէմէքէթէ իւրքիւն-
տիւլիւ սիր սուս ու փուսլուգ պաամը
ւտը:

Վէ սիրտէ պազի էվլէրին գօգազլարա
օլան եիւքսէք րէնճէրէլէրի չէրչիվլէրի-
նէ, օլ վագթըն առէթի իւզրէ ճամ եէ-
րինէ եափըշտըրըլան, վէ իւզէրինէ եան-

մը պէզիր եաղը սիւրիւմիւշ օլան ինկի-
լիզ քեաղըտլարը արգասընտան ըփըլա-
եան չապլար տէլալէթիլէ, չօղլարընըն
հէնուզ նէվի իսթիրահաթտա օլմատըգ-
լարը աննաշըլըր իտի իսէ տէ, ալչագ վէ
եիւքսէք սինա վէ տուվարլարըն, վէ
իւզէրլէրինտէ տիքիլի օճագ պաշլարը իլէ
հէր պիրիսի սիր թուհաֆ րէսիմտէ օլան
թաշ օլուգլարըն, վէ իլա իլա գալագ-
լարըն, վէ մինարէլէր իլէ պուշլարա միւ-
մասիլ օլան հէյալէթիլի սինալարըն իւզէրի-
նէ եաղան գարլար, հալ վէ հէեթլէրինի
գապարթմը, վէ աճալ աճալիւ րէսիմ վէ
սիրիմլէր չըգարմը օլտուղու կիպի, պուշ-
լարըն պէեազ գար իւզէրինէ տիւշէն սի-
եահ կէօլկէլէրի պիրտէն սիրէ կէօզէ
վուրմատա, ինսանը չէչիթ իաեալաթա
տիւշար էթմէմէք, վէ քիմիսինի սիր
խաին ինսանա, քիմիսինի իսէ վահչի հայ-
վանա պէնգէտիպտէ իւրքմէմէք միւմքին
տէյիլ իտի:

Սլէլիտուսու քի օլ գէմանլար էհալիեէ
էօլիւլէրին խօրթլամասը. վէ ճին վէ է-
ճիննի կիպի կէօրիւնմէզ մախլուգլար օլ-
մասը զիւլիւմիւ հիւքմ իտէր իտուլինէ
մէպնի, իչպու հէյալէթամիլ մէնգարէնին
էօլլէ պաթլիւնէթլէրի թէէքիտ, վէ ին-
սանըն խէյի ու իւրքիւնտիւսիւնիւ թէչ-
տիտ էտէճէյիտէ պաշգա տըր:

Թամամ օ' կիճէ սաաթ անճագ եէտիեի
վուրմուշ իտի, սիր պիրինէ թէալիւգա-
թը օլան իւշ նէվի վուգուաթ սիրտէն,
վէ իւշիւ իւշ եէրտէն գուհուր իտէրէք
նէթիճէսի սիր նօգթա իւզէրինէ թօփ-
լանը վէրտի:

Վուգուաթը մէգպուրէնին պիրիսի,
պալեաաէ հէեթլէրինի նագը ու թաա-
րիֆ էթտիյիմիզ Գարապալըլար քիսվէ-
թինէ կիրմիլ էքի րիւր սիլահ հայտուտ-
լարըն Շիրէմէննի ճիւլարընտա տար գօ-
գազլարըն պիրիսինտէն գար եըղընտը-
լարը իւզէրինէ չըգըպ, վէ սիր մահալ-
լէ տամընա աթըլարագ, վէ եարը պօյ-
լարընա չըգան գարլարը եարարագ, է-
վին սիրիսինին սիր պուգուգ արըն
եիւքսէքլիյինտէ օլան սօֆա գաշը ար-

գասընա կիզլէնտիքսէն սօնրա , արատա ուսուլ ուսուլ վէ սաղընարադ գաչընարադ պաշլարընը ուզատըսլ օ էվին հավլիտինի քիչիֆլէմէլէրի իտի :

Պուշլար հէր նէ քէչֆի իչուն կիզլէնտիլէր իտի իսէ , պիր արալըգ մէզքիւր խանէնին հավլիտինտէն պիր շավգ փարլամասա օլմասըյլա մաթլուպլարը հասըլ օլուպ , վէ միւթէագըպէն վէ աճէլէթէն կէլտիքլէրի եհրտէն ավտէթլէ նապէտիտ օլտուլար :

Տիկէրի տէ չու նագլ էտէճէյիմիւ ֆըգրայը տէհչէթնիւմա տըր , չէյլէ քի ֆէյ երգան մահալէսի ճիվարընտա , զօղադ գարա տիվարը հէր նէ գատար հավլիէէ աչըլըր հալտէ երգըլմըշ իտի իսէ տէ , եինէ էսքի զէմանտան գալմա զաեթ իրի օլան գօգադ գափուսու իքի չէնէթլի , վէ զիեատէսլլէ խարխըթ , վէ քէօհնէ հէեթլի պիր գօնաղըն , տէվէլիք պիչիմինտէ օլան , վէ մէսիրէսի թօփրագլը , վէ պինասը սուվասըգ գարա տիվարը օլուպ , զիրի զէմին պասամագլարընըն օլմամասընտան էյրէթի օլարագ ուզատըլմըշ գաեթլէրէ պասըլարագ տէօլէմէսինէ չըգըլմագտա պուլունան սօֆասընըն օրթա եհրինտէ , պիր պիրինէ իահմէթ օգութուուրուր օն նէֆէր գատար էչգընա սէրկէրտէլէրի գաթարլանմըշ , վէ էօնէրինէ իսէ չըրագպա տէնիլէն չըգըլմըճը չէվլիլմէսի պիր չըրա ալթը իւզէրինտէ էօլիւ կէօղիւ կիպի ըփըլ ըփըլ եանմագտա օլան պիր պէգիր չըրասը ալմըշ օլարագ խընիպ¹ օեուսու օյնարլար ըտը :

Օեուսուն տէրէճէսիգ զըգըլմըշ , վէ քին ու ատավէթ ընիլի ալմըշ օլտուղու մէզքիւր օեուսուլարըն գըզարմըշ կէօղլէրինտէն աթէշ ֆըրլամագտա , վէ եէք տիկէրինէ ճան ալըճը թարգընտա պագմատա պուլունմարընտան աննաշըլըր ըտը :

Վէ չունքի օեուսուլարընըն մուգավէլէյի էսասիյէսի պէյ օլանըն էսքի պէյէ ֆիք-

¹ Թուրա իլէ տարպ էթմէք , վէ էնվաթ ճէզալար վէրմէք իւզքէ պիր օեուն տուր :

րինտէ օլանը իճրա էթմէսինտէն իպարէթ օլտուղունտան , վէ պէյին պիրիսի օեուսուլարա հէր նէվի զատտարճափնսաֆսըզըլարը եափաղգտան , վէ ճիւմէնին ատավէթինի թահրիք գըլտըգտան սօնրա մանսըպընտան տիւլմիւշ պուլունտուղունտան , հէր պիրիսի պիր նէվի զարագ իլէ , եէնի պէյին օ զալիմէ նէճէզա վէրիպտէ եիւրէքլէրինի սօփուտաճաղը հագգընտա կէօյիւս էֆիլէտիր տուրուր իտի :

Եէնի պէյին հէր քէստէ օլան չու խալիլ պիլտիյի իլէ պէրապէր , քէնտի գալպինտէ աթէշ ալան ինթիզամըն իճապը տալի խասմինէ ագըլտան խարիճ վէ այգըլը պիր էգիեթլէթ վէրմէքլիյէ մէճպուր էթտիյինտէն , ըիւր աթէշ կէօղլէրինի խասմինէ չէվիլէրէք «եա հու... պէրի կէլ տէտի . վագաա սէնին եափաղընտ նիսպէթլէ տահա աղըր չէյլէր եագըլըր իսէ տէ , վար աղանը պիլ... պէն եալընը չու պաշընտա օլան տիւլիւլիւ բէրչէմի թուլթամըյլա գօփարըպ իքթիֆա էտէճէյիմ :

Էսքի պէյ պու սէօղիւ էչիտիր էչիթմէզ գանն էտէրսին քի , եիւզիւնէ պիր խաֆիֆ շամար վուրուլաճագ տըր կիպի , պիլա ֆիլթիւր գալպուրըլ իլէ բէրչէմինի թագըլմըյլա գօփարաճագ եէնի պէյին էօնիւնէ օթուրմասը պիր օլտու :

Եէնի պէյ մէրգուսուն տէրէսինտէ տիւլիւլիւ օլան բէրչէմի սէօքէրէք եալըմ արըն ուզուլուղունտա օլտուղու հալտէ պիր էլինէ սարա սարա թուլթամլատը , վէ պիր քէսկին ուսթուրա իլէ էթրաֆընը ֆըր տօլանը չիդտիքտէն սօնրա , տիկէր էլի իլէ սաչը թուլթամլատըղը էլինէ խըշմ իլէ էյլէ պիր վուրուլ տուր վուրտու քի , թէքմիլ բէրչէմ տէրիսի իլէ պէրապէր էլինտէ գալտը , վէ էսքի պէյին տէրէսինտէն ֆըզըլըն գանլար իսէ եիւզիւնտէն կէօղիւնտէն աչաղը ագմանտ պաշլատը :

Իչպու վուգուլթըն տէհչէթի սէյր էէտէնլէրին աղընը պաշընտան ուչուրաճագ տէրէճէտէ իտի իսէ տէ , էսքի պէյէ

մէջմուլ օլունտուղու գատար թէէսիրի օլմատըգտան, վէ պիր լայըզլըճա աճը պիլէ սուլյամտըգտան մախտա, տիվար քէօշէլէրինտէն պիր մըգտար չօրագլը էօրիւմճէք մաամուլաթը պուլտուրթտուրուպ տէրէճիյէզինէ պասարագ, պիր չէվրէ իլէ գըրադընտան պէրի պաղլա-տըգտան սօնրա եէրինէ օթուրմուշ, վէ օեուռուն տէվամը թալէպինտէ պուլուն-մուշ իտի:

Պու արատա սէրափա պիւթիւն վիճու-տի գարա պէօլէնմիշ օլարագ, վէ աեա-զըն շիտաէթինտէն նաշի փուֆուլատըգ-ճա նէֆէսինտէն պըքըզլարընըն հէր պիր թէլի պիր պուզ սուճուղու հալի պազ-լամըշ պուլունարագ, պիր հէրիֆ տիր իշէրի կիրիպ « Չափուգ . . . չափուգ Մուսթաֆա, տէտի եէնի պէյէ, շիմոի սիլահլարընը գուշանըպ պէնիմ իլէ կէլէ-ճէքսին. հայտէ՛ չափուգ . . . »

Պու խապէրին իւզէրինէ եէնի պէյ հէր պիր չէյի եիւզիւ իւզէրինէ պըրագըպ, հէման ալիւլ աճէլէ սիլահլարընը գու-շանարագ, կէլէն առէմ իլէ պէրապէր նասըլ կիտէճէյինի պիլէմէտի . . . :

(Մապասի սօնրա)

ԳՕՄԵԼԱՍՏԻԳ ԱՂԱՃԸ

Տիւնեանըն ճանիպի մանթագայը մահրուգտաընտա՝ կիւնէշին շիտաէթի հարարէթի սէպէպիլլէ թէնէպպիւթ իտէն նէպաթաթ, վէ էշճարը նաֆիա էնլաի իշինտէ պիր տէ գօմէշապսիգ աղաճը վար տըր:

Պուրատա վազ օլունան րէսմոէ կէօրիւլտիւյիւ վէճհլէ գօմէլաստիգ աղաճընըն քէօքիւնէ եագըն եէրինին էօղիւնտէն պիր նէվի գանապ իխրաճ պիլլէ գօմէլաստիգ եափըպ, վէ շու սօն սէնէլէրտէ նէշէ շէյլէրէ գուլ-լանմագտա տըրլար քի, հէր քէսին մալիւմիւ տիր:

¹ Այրեցեալ գօտի:

Մէգքիւր աղաճըն պինլէրճէ սէնէ-լէրտէն պէրու Ասիա գըթաաընտա մէվճուտ օլտուղու տէրքեար իքէն, անըն գանաղընտան գօմէլաստիգ եա-փըլաճաղը, վէ պու տա պիր չօգ շէյ-լէրէ եարաեըպ, շիլինկալար էմղիլլէր վէ ալեաթ էշեա վէ սաիր շէյլէր իմալ վէ իսթիմալ գըլընաճաղը ճիհէթինէ սարֆը էֆքեար իտէն օլմամըշ օլտու-ղու հալտէ, տէեէ պիլիլիլ քի պու աղաճըն մէնֆաաթը, ճիւնիւպի Ամէ-րիգատա տախի քէշֆ օլունտուղու կիւնտէն իթիպարէն թանըլըշ, վէ պինաէն ալէյհ տիւնեանըն հէր գը-թաաընա գօմէլաստիգտէն մաամուլ օլան էնվաի ալեաթ վէ էշեա պաշը-ճա օլ թարաֆտան վէ էվրօպատան տաղըլմագտա, վէ լիւրալար իլէ միւ-պատէլլէ օլմագտա պուլունմուշ տուր:

Պիզ մանթագայը մահրուգա թա-րաֆլարը էհալիսինտէն տէյիլիլ տէ-եու պու խուսուսճա թէպրիեէյի զիմ-մէթէ գալըշըր իսէք աէ, կէօղիւ-միւզիւն էօնիւնտէ օլան, վէ սէնէվի պինլէրճէ սանտըլար իլէ սարըլըպ սարմալանարագ էվրօպա թարաֆլա-րընա կէօնտէրիլմէքտէ պուլունան րիւս մահսուլունա նէ տէեէլիմ:

Պու քի գօմէլաստիգտէն պինլէրճէ զիւատէ նաֆի, վէ չօգ շէյլէրէ եա-րամագ տա օլտուղու աշիքեար վէ պէ-տիհի իքէն, հէնուզ պինտէ պիր փա-եընըն միլքիմիլտէ սարֆը էսպապընը պուլամամագտա, վէ խամընը էվրօ-պալըեա սաթտըգտան սօնրա, օն վէ պէլլի եիկիրմի վէ տահա զիւատէեէ գաթլանմըշ պէտէլի իլէ մաամուլ վէ մասրուֆուռու կէրիեէ իշթիրա գըլ-մագտաեըլ:

Ճահաըր վար տըր. պու մահսուլ

իշուն սախի պիղի ուեանտրրան էվրո-
պալըլար օլմուշ տուր . նիշուն քի տա-

ղընտան , պու մահաուլ քեվէնէրի
չօգճա տաղլարտա տէվէնէրէ վէ հայ-

ԳՕՄԷԼԱՍՏԻԳ ԱՂԱՃԸ

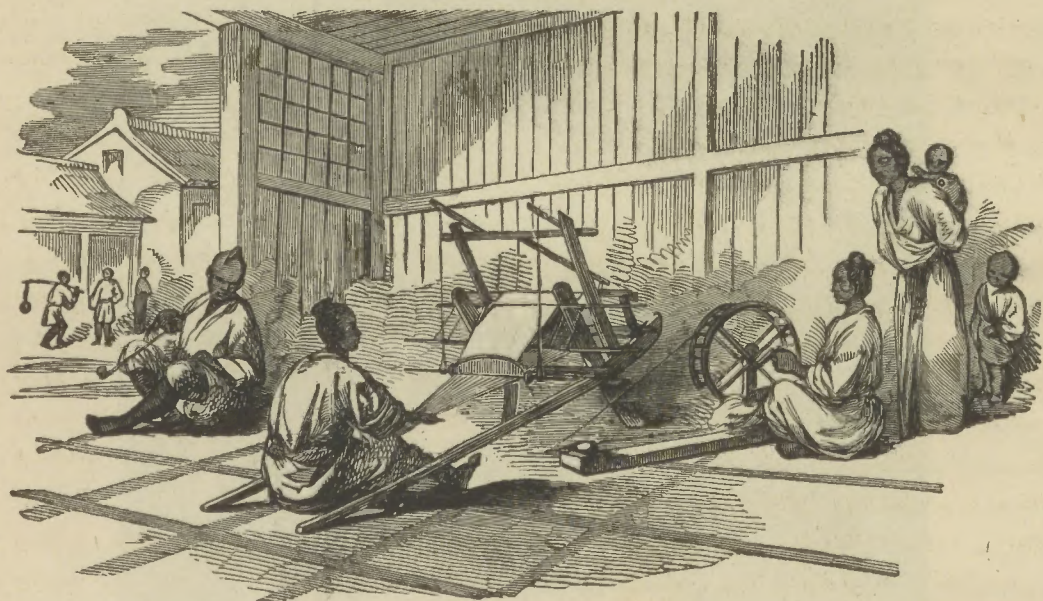
հա պունտան 40 սէնէ էվվէլինէ դա-
տար քեվէն քեօքիւնտէն քիւս , նէ
կիպի չըգարըլաճաղը մալիւմ օլմատը-

վանաթը սաիրէեէ եէմ , եա տա թէ-
լէֆ օլուր վէ պիր չօղու տա չամ եէ-
րինէ աթէշ եադմագլըղա գուլլանը-

լըր ըտը , վէ քէվէն քէօքլէրինտէն
Թապիաթըլա Փըշգըրմըշ ագմըշ վէ
գաթըլանմըշ բիւսլէր վար խէ ,
քէօյլիւլէրին Թօփլաեըպ սաթտըղլա-
րը պունլարտան իպարէթ պունլունուր
իտի :

Էվրօպալըլար պու մահսուլա րաղպէ-
թի ֆէվզ էլ ատէ , վէ լիրալար իլէ միւ-
պատէլէ Էթտիքճէ , Թէղեիտի մահսուլ
պապընտա կիւն պէ կիւն պիղէ շէվզ
վէ զայրէթի ճէտիտէյի միւսէլսէլէ

լան Տէնէք մատէնինտէ միւշահէտէ
իտուպ , 1850 Թարիսինէ տօղրու
քիթրէ Թիւճճարլարը պիր պիրինի
միւթէագղըպ օլ Թարաֆա գօշուշ-
տուլար , վէ էլլէրինէ կէչէն մալի ա-
լըպ քէօյլինիւն էօմրինտէ կէօրմէ-
տիյի ալթունլարիլէ ափուճլարընը տօլ-
տուրմալարը , վէ քէվէնլէրինին քէօք-
լէրինի չիղէրէք գանագ ագըթմագ եօ-
լունու սննաթմալարը իլէ , մահսուլու
մէզպուր զիւրրաընըն սէնէ պէ սէնէ

ՃԱՓՕՆՏԱ ՊԷՋ ՏԷՍԹԿԵԱՂԸ

կէլէրէք , մէզքիւր քէվէն քէօքլէրինի
չիղիպ տէ գանագ ագըթմագ եօլու
պունլունտու , վէ պու խուսուս քէօյ-
լիւլէրէ զիւստէսիլէ մէնֆաաթլը
մէշլուլիսէթ , վէ չիֆթ չուպուղլա-
րընտան սօվուտաճագ պիր քէյֆիսէթ
օլտու :

Պու մահսուլուն կիւն պէ կիւն պա-
խի չուուի տախի Գայսէրիյէլիլէր օլ-
մուշ տուր , չունքի մէզքիւր բիւսին
էն էյի ճինսինի նիյտէսէ Թապի օ-

քէսպի իզտիւսաա իթմէսինէ վէսիլէ
օլտուլար :

Օ՛ գատարատագ քի իլք սէնէլէրտէ
3—5 Թաճիրէ քիֆաեէթ իթմէսէն
մահսուլ , պիր գաշ սէնէ սօնրա 50—
60 Թիւճճարը տօեուրմուշ օլտուղու
միւսպէթ տիր :

Ալէլխուսուս պէտաեէթի մատտէ-
տէ իշպու մահսուլա խիւսալը նապիթ
տէեէրէք պիր նէվի էօյր վէ վէրկիտէ
վէրմէմէքտէ օլմալարըլա , քէօյլիւ-

նիւն հէր աւտրղը ագճէ եանընտա գալմագտա , վէ դարըլարընըն դըղլարընըն վէ 8—10 եաշընտաքի չօճուգլարընըն պիլէ կիւնտէլիքլէրի , 5 զուրուշտան 10 զուրուշու գատար աօղրութմագտա պուլունուր ուտու :

Գայսէրիյէլիէր ախիրէն տախի Գայսէրիյէ սանճաղընըն միւղաֆաթընտան օլան կէօսթէրէ գաղասընտա մահսուլու մէղպուրու մէյտանա կէթիրիպ , 1859 թարիխինտէ իւր էօշըիւ թալիպինէ պիր եիւք սօգսան պին զուրուշա իհալէ , վէ սէնէ պէ սէնէ արթարագ իւր եիւք զուրուշա գատար րէսիտէ օլունմուշ տուր :

Թապիաթ էօյլէ հիքմէթլէր կէօսթէրմէքտէ տիր քի , ինսան հէր հանկը թարաֆա աթֆընիկեհա հիտէր իսէ թէհայեիւրտէ գալմամագ գապիլ տէյիլ տիր : զիրա պիր նէվի աղաճտան իիւրաճ օլունան գանաղըն գօմէրասիգ վէ քէվէնտէն չըգարըլանըն իսէ բիթրէ օլմասը հէր նէ գատար պատիյի հայրէթ օլտա , վէ քէղա աղաճ էնվաինտէն գամրան , զիւթ վէ չառն աագըր , վէ մեզսեֆի չըգարըլմագտա օլտուղու մէշհուտումուշ պուլունսա տախի , տիկէր թարաֆտա պիր պիրինտէն էշէտտ շէյլէրտէ մէվճուտ տուր :

Հինտիեատա՝ ճէվիղ աղաճընա միւշապիհ պիր աղաճ վար իտույի մէրվի տիր քի , մէյվէսինին իշինտէ պիր նէվի բէլթէ օլուպ գուրուտուլտուգտա , սապօն կիպի քէօթիւրիւր , վէ անըն իլէ չամաշըր վէ հէր նէվի քիրլի վէ եաղըր շէյլէր եայգանըր ըմըշ , էվրօպատան կէլէն էնվաի սապօնլարըն իշինտէ պուլ եօլտա նապիթի շէյլէրտէ պուլունմասը մէշհուգ տուր :

Քէզալիք տիկէր պիր ճինա աղաճ տա , գապուգ իշինտէ իւր շագգ օլարագ պիր նէվի մէյվէ վէրիպ , վասաթտա օլան շագգը տէրունինտէ , րէնկի գօգուսու թըպգը իւր եաղընա պէնգէր օլարագ մահֆուգ եաղ պուլունուր , վէ պիզիմ գանալիլէրիմիղ կիպի ֆիթիլ իլէ եագմագըղա գուլլանըլըր ըմըշ :

Ճափօնտա պիր աղաճ օլուպ րէսիմտէ կէօթիւլտիւյիւ վէճհլէ եափրաղընտան պիզտէ օլան քէթէն միսիլիւ ֆիթիլ , իւր վէ իրիւք պիւքէրլէր , պէզ սօգուրլար , վէ չօգ տէֆա տա քեաղըտ եէրինէ իսթիմալ գըլարլար ըմըշ :

Ա. ֆրիգատա տախի էն զիեատէ թէհայեիւրէ շանան օլարագ , պիր աղաճ պուլունուպ , ետիրագլարը իշինտէ մահֆուգ էյրիլմիշ պիւքիւլմիւշ իրիւքլէր , վէ աթկը թէլլէրի օլմագլա պունլարտան ալաճալար վէ պէզլէր իմալ վէ իսթիմալ իտէրլէր իմիշ :

Պունլարը օգուտուգճա , վէ տույտուգճա ինսան պիր տէֆա քէնաիսինէ կէլիպտէ տիւշիւնմէլի , վէ գատիր Ալլահըն ագըլարտան խարիճ օլմագ իւզրէ ինսանլար իշուն աղաճլարտա եէմէեէ մէյվէ , եագմաեա հէմ եաղ հէմտէ պէլտէ , վէ կէեինմէեէ իսէ էլպիսէ պիթիւրմէքտէ օլտուղունա նէզարէն ինսաֆը էլէ ալըպտա թարիգի տիւզէթմէլի տիր :

ԶԱԵՐՐ ՍԸԶԱՆԸ

Էմրի զիրաաթը սէքթէտար իտէն հայվանաթտան պիրիսի տախի օվա եախօտ չանըր սըշանը տըր , պունլար տիկէր ֆարէլէրին իքի միսլի պիւքիւքլէրտէ օլուպ , վէ ատի ֆարէլէր եըլտա պիր տէֆա , վէ պէշ ալթը

Թանէ եաժրուլար օլտուգլարը հալտէ, չանըր սըչանը սէնէվի իւշ տէֆա, վէ օն իքիտէն եիկիրմիեէ դատար եաժրուլ պըրագըր, վէ պինաէն ալէյհ պիրտէն վէ ֆէվդ էլ զանէ չօղալըր օլտուգլարը տէրքեար տըր:

Անատօլունուն էքսէր մահալլէրինտէ վէ ալէլխուսուս Գայսէրիյէ հէվալիսի կիպի գըրաճ օլան եէրլէրինտէ, գար վէ գըչը խաֆիֆ օլան սէնէլէրին պահարլարընտան սօնրա պուսըչանլարըն.քէսրէթի, ասհապը զուրանըն պատիյի նէքպէթի: օլմագտուտըր:

լընտըղը իւզրէ, սէնէտէ պիր գաչքէրրէ վէ քիւլլիւնէթլէ եաժրուլամալարընտան, էօյլէ պիրէր պիրէր վուրմա իլէ թիւքէտիլէմէղ:

էվրօպալըլար զանն էտիեօրլար քի, պունտան եիւզ էլլի իքի եիւզ սէնէ գատար ագտէմ, քէնտի մէմէքէթլէրինտէ պու ճինա ֆարէ օլմաեըպ, օլանլար պունլարըն եարը պիւեիւքլիւյիւնտէ, վէ սիեահ թիւյտէ իտի տէ, 1730 թարիխիյէ Ինկիլիլէրին Հինտիսթան վէ Աճէմիսթան իլէ թիճարէթճէ քէսպի իիթիլաթ էթմէլէրի իւզէրինէ, մէղքիւր զինճապի վէ

ԶԱԵՐ ՍԸԶԱՆԸ

Պու ֆարէլէր պաշըճա չէկիրտէյէ խասիմ օլտուգլարընտան, գալուն վէ գապագ պօսթանլարը էլլէրինտէն գար աղլամագտա, վէ տէլիս տէ չէկիրտէյինի եէմէյէ տատանմըչ օլտուգլարը պօսթանլարտա իսէ խայր պէրէքեաթ գալմամագտա տըր:

Պունլարըն թէլէֆի իչուն պիզճէ հէնուզ պիր չարէ տիւչիւնիւլէմէեիպ, չու գատար քի, պազի մահալլէրտէ կէօզէ իլիչէնի գուրչուն, սաչմա իլէ վուրմագտա օլտուգլարը կէօրիւլիւր իսէ տէ, պու ֆարէլէր ալմըլըզա պաշըճա կիճէ տէվամ էտէր օլմալարընտան, վէ պալեատէ իչար գը-

պօզ թիւյլիւ օլան, վէ գատիմ ֆարէլէրինին իքի պիւեիւքլիւյիւնտէ պունտան ֆարէլէրի, կէմիլէրի իլէ Էվրօպա գըթասընա իլք էվլէլ Ինկիլիլէր կէթիւրմիչ տիրէր տէեու:

Վէ հաթթա օ զէհապտա վարտըր քի, պու սըչանլար հէմ ճինալէրի օլմաեան սիեահ ֆարէլէրէ տիւչման օլուպ, պիր չօգճա պօղուշարագ պազի տէ աճըղդտան տօլանը բարչալանեպ եէեէրէք գըրըպ կէչիրիեօրլար տէեու:

Լաքին մալիւմ օլտուգլու իւզրէ էվրօպալըլար պիղիմ կիպի հէր պիր շէյի թապիաթընա պըրագըպ տա, մա-

զարրաթընտան խառարտիտէ օլմագ-
լըղը խօշ կէօրէմէտիքէրինաէն, պիր-
տէն վէ քիւլթէն քիւլթէն թէլէֆ օլ-
մալարը իչիւն բէք չօղ թարիգ վէ թէտ-
պիր արամըշլար վէ պուլմուշլար խոու-
շինէ, վէ պիգիմ զիրաթըմըզտա խէ
էլ եէվմ պուլմարըն խառարաթը պա-
գը պուլունտուղունա մէպնի, պու
պապտէ օլան ավըըըգլարընըն պիր
գաշ նէվինի պուրատա զիքը էթմէք-
լիյի ֆաիտէտէն աոտ խտէրիգ:

Ուիլիք նամընտա օլան չիֆթիք
սահիպի ինկիլիզ, քէնտի չիֆթիքեա-
թընըն, պիլիճ կէօյէրչին պօսթան վէ
էքինլէրինի, պու ֆարէլէրին թէլէֆ
իթմէքտէ օլմալարընտան աճիզ գա-
լարագ, շու աթիտէ պէյան խտէճէ-
յիմիզ թարիգլէ թէմիլլէտի:

Սիւնկէր բարչալարընը թուզլու
թէրէ եաղընա պաթըրըպ, վէ էօֆէ-
լէեէրէք ուֆագ ուֆագ էթ եա էթ-
մէք բարչալարընտան մասմուլ հապ
կիպի եափըպ ֆարէլէրին եուվա տէ-
լիքլէրի աղղընա սաչալար խտի:

Մէգքիւր հապլարտան ֆարէլէր եէ-
տիքճէ, սու տէեու պաեըըըլար, վէ
հէման պիր սու պուլուր պուլմագ
չաթլամաճապընա իշմէյէ մէճպուր օ-
լուրլար ըտը:

Կէքի պու հալտէ եութոուգլարը
սիւնկէր բարչալարը սուեու էմտիքճէ
միտէլէրինտէ շիչիպ, վէ հազմ օլու-
նուր չէյտէ օլմատըղընտան իչպու միւ-
ղիրը հայվանլարըն եիւղլէր իլէ պիր-
տէն բաթլամալարընա սէպէպ օլուր
խտի:

Պաշգալարըտա պուհտան թուհաֆ
պիր ավըըըգ իճատ էթմիշ տիր,
չէօյլէ քի պու ֆարէլէրին եուվա տէ-
լիքլէրինէ եաղըն պիր մահալէ, կէնիշ

վէ 2 արչընտան եիւքսէրէք իչի պօշ
պիր ֆըչը գօեուպ, աղղընը ինճէ
թահթա իլէ գափատըըլար, վէ եէր-
տէն ֆըչընըն աղղընա տօղրու եէրէ-
պինէ պիր թահթա ուզատըըլար ըտը:

Մէգքիւր թահթանըն իւղէրինտէ
պիր թագըմ էթմէք ուֆանտըսը,
եախօտ իչ եաղը փարչալարը, եատա
ուն կիպի ֆարէլէրին խօշանաճաղը
չէլլէրտէն սաչալարլար ըտը թա ֆը-
չընըն գափաղընա տագ:

Ֆարէլէր պու եէեինտիին սէպէ-
պինէ թահթանըն իւղէրինտէն ֆըչը-
նըն տէրէսինէ գատար էնիպ չըգըպ
եալամաեա ալըշտըգտան սօնրա,
պիր արալըգ ֆըչընըն իւղէրինտէքի
գափաղը գալտըըըպ պիր ինճէ տէրի
կէչիւրէք, եաղը եէրինէ գատար
մըխլարլար, վէ տէրինին տիկէր եա-
րընընը տախի ինճէ ինճէ տիլէրէք,
քէնարլարընը ֆըչընըն աղղընտա իլի-
չիքտէ պըրագըըլար ըտը:

Վէ ֆըչընըն եարըսընա գատար
սու տօլտուրուպ, վէ օրթա եէրինէ
տախի սուտան պիր աղ եիւքսէրէք
պիր թաշ տիքէրլէր խտի քի, ֆարէ-
լէրաէն պիրիսի նասըլ օլսա եէմ սէ-
պէպիլլէ եօգարընա գատար չըգըպ,
վէ տէրինին տիլիք վէ իլիշիք եէրինէ
պաստըղլայըն, քէնարը գայփաճաղը
վէ ֆարէնին պիրաէն քէնտիսինի ֆըչը-
նըն տիպինտէ պուլաճաղը աչիքեար,
վէ մա մաֆիհ մէգքիւր ֆարէ հալլիլլէ
ֆըչը իչինտէ օլան թաշտան պաշգա
սէլամէթ եէր պուլամաեըպ, սուտա
պօղըլմամագ իւղրէ մէգքիւր թաշըն
իւղէրինէ գօշաճաղըտա տէրքեար
տըր:

Ամմա սօնրատան իքի թարաֆը
եօգլաեըպ սէլամէթինէ իւմիտ վէ

գուրթուլուշունա չարէ օլամանեանա-
ղընը աննանընճա, ֆէվգէլատէ աճը
սէսլէր, վէ տէհչէթլի ճիրիլտէեիչլէր
իլէ արգատաշլարընը իմտատա չաղը-
րըպ, վէ ծնլար տախի պիր պիրինին
արգասընա գաթըլարադ գուրթար-
մանա գօշուշտուգլարը ֆարէնին եա-
նընա տէօթիլիւրլէր իտի:

Հալ պու քի օրատա օրթա եէրտէ
տիքիլի օլան թաշտան պաշգա մա-
հալի սէլամէթ օլմաաղընտան, բէյ
տէր բէյ սուեա տէօթիլէն ֆարէլէր,
պու տէֆա արգատաշ գուրթարմագ-
լըղը ունուտուպ, նէֆա չապասընա
տիւշէրէք վէ հէփսիտէ թաշըն իւղէ-
րինտէն պիր եէր եագալամագ իսթէ-
եէրէք պիր պիրլէրիլէ խըրըլ կըրըլ
պօղուշմանա, վէ արգասը ալընմաղ
վայնէսիմլէր գօփարմանա պաշլարլար
ըտըքի, պունլարըն հիչ պիրիսի սէ-
լամէթլէրինէ պիր խայր էթմէտիքտէն
պաշգա պիւլաքս կիթտիքճէ սէսլէրինէ
գօշուշան ֆարէլէրին տէ եանլարընա
տէօթիլմէլէրինէ վէսիլէ օլուր ուտու:

Մարգաս նամընտա օլան պիր Պրան-
սըղ չիֆթճի տախի, պու ֆարէլէրին
գըրըլմասը իչուն տահա պաշգա եօլ
թութմուշ ուտու:

Պու զաթ պիր գաշ թանէ ալ քէօ-
բէյի իլէ պիր իքի տէ կէլինճիք մա-
րիֆէթիլլէ հիսապսըղ ֆարէլէր բար-
շալանըպ, վէ պունլարըն գըրիլընը
կէօղիւ էծնիւնտէ կէօրէրէք հայիֆի-
նի ալմագ իւղրէ մաթլուպունու պէր
վէճհի աթի մէվգիլի իճրանա վաղ
էտէր իտի:

Մալիւմ տիւրքի կէլինճիք տէնիլէն
հայվան արըգ, վէ ինճէ պիչիմի օլ-
տուղու ճիհէթլէ, ֆարէ տէլիքլէրի
հէր նէ գատար տար տախի օլսա սա-

ղըլըպ կիրմէեէ միւսախտ հալտէ տիր,
վէ էկէրչէ ֆարէտէն փէք չօգ ուֆագ
խաէ տէ, թապիաթը իգթիզասը թըպ-
գը գապլան միսալի աճ օլմատըղը
վագըթլար պիլէ պիր տամլա գան
սօրմագ իչուն, պին հայվան փարչա-
լամատան նէ տօեար նէ տէ օսանըր:

Մարգաս մէղքիւր կէլինճիքլէրալէն
ֆարէ եուվալարընըն պիրիսինէ լիւ-
գիւմիւ մըգտար սալաըրընճա, պէհէ-
րի ֆարէլէրին պէշէր ծնար թանէսիլի
պիրտէն թէլէֆ էթմէքսիղին, վէ հէր
թարաֆլարը գանա պօեանմագսըղըն
կէրի տէծնմէղ իտիլէր:

Մա մաֆիհ պու կէլինճիքլէր էօյլէ
այգըրը շէյլէր եափարլար ըտըքի ա-
գըլտան խարիճ, շէյլէքի պաղը քէր-
րէ ֆարէլէր պիր գաշ թանէ օլարագ
եուվալարընըն զաեէթ պիր տար եէ-
րինտէ կէլինճիլին եօլունու քէսմէյէ
սավաշմագտա իքէն տախի կէլինճիք-
լէր զայրէթ վէ ճէսարէթտէն տիւշ-
մէզ, վէ գուվվէթլէրինին քէսիլտիլի
եէրտէ տախի պիր պէտ վէ ֆէնա գօ-
գու չըգարարագ ֆարէլէրի տարմա
տաղըն իտուպ, եինէ ալլարընտան
րիւճիւ իթմէզ իտիլէր:

Պունլարըն ալճըլըգ էանասընտա
էօյլէ սըրալար կէլմիշ տիրքի, Մար-
գաս կէլինճիքլէրին մէէմուլ էթտիլի
սաթտա ալտէթ իթմէմէլէրինտէն
չիւպհէլէնէրէք ֆարէ եուվալարընը
գալմանա մէճպուր օլտուգտա, փա-
րա փարչա օլան ֆարէ լաշէլէրիլլէ
գափանմըշ տար եօլլարտան կէլին-
ճիքլէրին չըգամաղ օլարագ սօն նէ-
ֆէսէ կէլմիշ օլմալարընը միւշահատէ
իլլէմիշ տիր:

Պաղի քէրրէ տախի եուվալար իքի
տէլիքլի օլարագ, տէլիլին պիրիսին-

տէն սալորդարդը կէլինճիյին դօվա-
լասըղը ֆարէլէր, աիկէրինտէն գա-
չըպ գուրթուլամամագ իւզրէ միւսիւ
Մարգաս շիւպէլէնտիյի տէլիքլէրին
ալզընտա պիրէր ալ քէօփէյի պէք-
լէթտիրի, վէ պու հալտէ պու միւ-
զիրը ֆարէլէր տըշարը չըգասլար
քէօքէքլէրէ, կէրի տէճնալէր կէլին-
ճիքլէրէ թէսատիւֆ իթմէք իւզրէ ի-
քի գըլըճ արասընտա պուլունտու-
րուլմուշ օլուր խտի:

Թաֆսիլաթը մէպուլթէտէն մագ-
սէտ, զիրաաթճըլարա, պաղչէպան-
լարա, վէ խուսուսիյլէ Գայսէրիյէնին
նատիր իւլ էմնալ Անպար գալունլա-
րընը պու ֆարէլէրէ թէլէֆ էթտիրիպ
տէ, «պու սէնէ պօթանլարա ֆարէ
տատանտը նէ չարէ» տէեու էլ օվա-
լամատան պաղգա շէյ ետիաման
պօթաննըլարա, պու եօլտա թէտ-
պիրէր իլէ տէֆի մազարրաթըն միւն-
քին օլապլիլէճէյինի իսթարտան ի-
պարէթ տիր:

ՈՒՍՈՒԼՈՒ ՔԻԹԱՊԷԹԻ ԹԻՃԱՐԷԹ

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ

Մէսալիհի միւթէնէվլիա իլէ մէվատ-
տը միւթէլիֆէնին ֆիքլիլէրտէ զապթ
վէ հըֆըզը զայրը գապլիլ օլտուղու կիպի,
գալէն իյրատ վէ վատ էտիլէն հէր պիր
խուսուսուն իճրաաթը ֆիլիլիյէսի թահ-
տիտ օլունմատըգճա միւրիւրիւ գէման
իլէ կէրէք գաստէն, վէ կէրէք սէհվէն
հուսուլու իսթիլաֆաթը, վէ էֆքեարճա
մուպահնաթը միւնթիճ օլաճաղընա, վէ
մէմալիքի պաիտէտէ մէսքիւն գէվաթա
իֆատէյի մէրամ էթմէնին խէ, հէր
տատաթ վէ հէր իշ իլին տէրէճէյի լիւ-
զիւմիւ տէրքեար իտուլիինէ մէպնի, շու
իւշ մաթլուպուլ պիրտէն թէէմին զըմնըն-

տա ֆէննի ինչաեա իհթիեաճ մէսս էթ-
միշ տիր:

Չունքի մէսալիհի միւթէլիֆէնին
իւթըրտան չըգամամաթը իչուն զապթ վէ
գայտի, վէ գալէն իճրասը վատ օլունան
մէվատ ու քէյֆիեաթըն թահրիյէն թահ-
տիտի, վէ միւպաիտինէ թէֆհիմի մէրամ
ու էֆքեար զըմնընտա մէքեաթիպի մու-
խապէրէ թասթիրի քիւլիւ միւշքիւլաթ
ու իսթիլաֆաթը տաֆի օլմուշ տուր:

Ումուրու թիճարէթ տաֆի թաիֆէյի
թիւճճարանըն մէշղուլիեթիինի միւճիպ
մէսալիհի միւթէլիֆէտէն իպարէթ օլ-
տուղունա, վէ էլպէթտէ գայտը մուա-
մէլէ իչուն տէֆաթիլի, թահտիտի մէ-
վատտը միւթէնէվլիա պապընտա թէմէ-
սիւքեաթ վէ սէնէտաթա, վէ թէֆհիմի
մէրամ ու էֆքեար զըմնընտա մէքեաթէ-
պաթա միւհթաճ պուլունտուղունա պի-
նաէն, թիւճճար սընըֆընա տաիլիլ օլան
գէվաթըն շու իւշ ճիհէթիինտէ թահրիյին-
տէ քէսպի մէլէքէ էթմէսի իճապ էտէր:

Վէ պիրտէ մուամէլաթը ումուրու թի-
ճարէթտէ ուսուլ վէ նըզամաթը մախ-
սուսէսինէ թէվֆիգի հարաքէթ էտիլմէ-
սի իգթիլատէն օլտուղու իլէ պէրապէր,
մէսալիհի վագաա հէր նէ գատար թահ-
թը ինթիզամուա օլսա տաֆի միւնաղաաթը
նօգսան օլամաեաճաղընտան, թիւճճար
օլանըն պու եօլտա տա տէֆի իհթիեա-
ճը իչուն պիր տէրէճէեէ գատար նը-
զամաթը մէվզուլէյի սէնիլէեէ վագըֆ օլ-
մասը լագըմէտէն տիր:

Պինա պէրին ումուրու ախզուլթայը
թիճարէթտէ ճարի օլան հէր նէվի տէ-
ֆաթիր, սէնէտաթ մէքեաթիպ վէ էվ-
րագը սալիլէնին ֆէննի ինչաընա ուսգու-
լու քիթապէթի թիճարէթ տէնիլիր:

Վէ ֆէննի մէզպուր էսասէն իքի նէվէ
միւնգասըմ օլուպ, պիրիաի ումուրու թի-
ճարէթէ, վէ տիկէրի տաալիլի թիճարէ-
թէ աիտ օլան մուհարէրաթ տըր:

Պունլարըն միւթէլիֆէրրաթը քիւլիլի-
յսի օլտուղունա մէպնի, թէսհիլի գապթ
իչուն ճիհաթը էստալիյէսինէ պիրէր գըսմ
իթիպար, վէ ֆըգրաթը միւթէլիֆէրրիգա-
սը էպվապը միւնչապէ վէ ֆուսուլու ա-
տիտէ իլէ, վէ սիւալ ճէվապ թէրթիաի
իւզրէ թէվլիհ վէ իշար օլունաճագ տըր:

Գ Ը Ս Մ Ը Է Վ Վ Է Լ

Մ Է Վ Ա Ս Տ Տ Ը Ո Ի Մ Ո Ի Մ Ի Յ Է

Ս. Ուսուցչու քիթապէթի ուսուցչու թիճարէթ նէ՞ տիր:

Ճ. Փանօնէն սըֆաթը թիճարէթէ մէկը օլան զէվաթըն, ուսուցչու ախպ ուրիթասընա տալի օլան քիթապէթի թաա-րիֆ իտէն ֆէնն տիր:

Ս. Պունուն թահսիլինտէն հուսուլա կէլէճէք մեւհասէնաթ նէ՞ տիր:

Ճ. Ախպ ու իթայը թիճարէթէ սալիք օլան զէվաթըն գուտրէթի մատտիյէ վէ սէրմանէսի հէր նէ գատար ճէսամէթլի-տէ օլա, նազարը տըգգաթը էհալի ա-նըն քէմիեթլինտէն զիեատէ, թիճարէթն ճէլպի էմիեթլի միւհիալ օլան խասալի-սինէ ինհիսար էտէճէյի, վէ էմիեթլի գազրեհէսի խէ ուսուցչու թիճարէթին միհվէրի հագգանիեթ վէ ինզըպաթտա ճէրեանընա սարֆը մէսալ վէ իգտամ իլէ հուսուլա կէլէճէյի տէրքեար, վէ հիւսնիւ իսաթը մասլահաթ իլէ իշթիլալ էտէն թիճարէթ, մանէն վէ մատտէթէն մազհա-րը էմիեթլի վէ էզհէր ճիհէթ միւսթէ-ֆիտ օլաճաղը պէտիհի վէ աշիքեար տըր:

Ս. Նազարը տըգգաթը նասըն, սէր-մանէտէն զիեատէ, թիճարէթն թէվէճ-ճիւհիւ ամմէի ճէլպ էթմէսինէ միւհիա-սըր պուլունմասը նէ՞ սէպէպէ մէպնի տիր:

Ճ. Թահթը ինթիլամտա օլմանն խու-սուստա հիւսնիւ նէթիճէնին քէօր իգպա-լա մասսուս օլտուղու, վէ պունուն խէ շաեանը էմիեթլի օլապիլիէսի զայրը միւս-քին օլաճաղը գաիտէյի քիւլլիւեէտէն օլ-մաղլա, սուի իսաթը մասլահաթ, վէ եալսուտ ատէմի ինզըպաթ թէհիլիքէլէ-րինէ մատտի սէրմանէնին ճէսամէթի պիր վէճէլէ նիսալէթ գապուլ էտէմէզ, վէ պու միւվազէնէէ մէպնի պիր թիճ-ճարըն սէրմանէսի ճէսամէթլինտէն զիեա-տէ, ուսուցչու խուսուսուսուն միհվէրի մաթլուպտա ճէրէեան էթտիլիլիպ, էթ-տիլիլմէմէսի գազիեթսինտէն նոգթայը նազարը էհալի ինհիլաթ էթմէզ, պի-

նաէն ալէյի թաիֆէյի թիճարէթն պու-նոգթաեա իսթինաը հարաքէթ էթմէսի լիւզիւմիւնիւն թաֆսիլինէ իշթիւեաճ կէօ-րիւլէմէզ:

Ս. Ուսուցչու քիթապէթի թիճարէթ գաջ նէվի տիր:

Ճ. Իւչ նէվի օլուպ պիրիսի ֆէննի տէֆաթիլ, տիկէրի սէնէտաթ, վէ սա-լիսի մէքեաթէպաթ տըր:

Պ Ա Պ Ը Է Վ Վ Է Լ

Տ Է Ֆ Ա Թ Ի Ր Ի Թ Ի Ճ Ա Ր Է Թ

Հանկըլարը տըր տէֆաթիլի թիճարէթ: Ուսուցչու թիճարէթ տէ տէֆաթիլի միւթէատտիտէ իսթիմալ օլունա պիլիլ իսէ տէ, ինթիլամ վէ ագսամը, գանօնէն մահտուտ օլարագ իւչ նէվի տէֆաթիլի թիճարէթ օլտուղու, վէ պիրինճիսինէ եէմիլիյէ ժուրնալ, տիկէրինէ սիւրէթ կոպ-եա, վէ իւչիւնճիւսինէ իճմալ պիլանջօ թաապիր օլունուր խուլի, գանօնամէյի թիճարէթին իւչիւնճիւ վէ տէօրտիւնճիւ մատտէլէրին տէ մուգայէտ տիր:

Պունլարըն ճիհաթը ինթիլամիյէսի նէ՞ մէրքէզտէ տիր:

Ուսուցչու վէ խուսուսի օլարագ պազի ուսուլ վէ ինթիլամլարը վար իսէ տէ, գաիտէյի խուսուսիյէլէրի հէր պիրիսինն քէնտի ֆասլընտա թէվզիհ գըլընաճաղը ճիհէթլէ, պուրատա եալընզ ֆըգրաթը ուսուլմիյէսի պէր վէճիլ զիր պէեան օ-լունուր:

(Մասպաի սօնրա)

Պունտան պէօյլէ Ս. Ճ. հարֆը սարֆը նազար օլունտաղ իսէ տէ, միւպահասամ եինէ սիւալ ճէ-վապ Թէրթիլի իւզրէ միւպաշէրէթ գըլընաճաղ տըր: